

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Wydział ds. kontaktów z mediami i informacji

KOMUNIKAT PRASOWY nr 38/05

3 maja 2005 r.

Wyrok Trybunału w sprawach połączonych C-387/02, C-391/02 i C-403/02

Berlusconi i in.

W POSTĘPOWANIU KARNYM DOTYCZĄCYM NIEPRAWDZIWYCH ZAPISÓW RACHUNKOWYCH ORGANY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIEGO NIE MOGĄ, W STOSUNKU DO OSKARŻONEGO, POWOŁYWAĆ SIĘ WYŁĄCZNIE NA DYREKTYWĘ

Dyrektywa nie może samoistnie i niezależnie od wewnętrznej ustawy Państwa Członkowskiego, która wprowadza w życie tę dyrektywę, być podstawą ustalenia lub zaostrożenia odpowiedzialności karnej oskarżonego.

Przed sądami włoskimi toczą się postępowania przeciwko pewnej liczbie osób podejrzanych o dokonanie nieprawdziwych zapisów rachunkowych przed 2002 r., kiedy we Włoszech weszły w życie nowe przepisy karne dotyczące tych czynów zabronionych.

Według sądów włoskich, konsekwencją stosowania nowych przepisów, łagodniejszych aniżeli poprzednie, byłaby niemożność ścigania karnego oskarżonych. Przepisy te przewidują zasadniczo krótszy termin przedawnienia (maksymalnie cztery i pół zamiast siedmiu i pół roku), wymóg złożenia, w celu wszczęcia postępowania, zawiadomienia przez współnika lub wierzyciela powołującego się na naruszenie jego praw na skutek nieprawdziwych informacji oraz wyłączenie karalności podania nieprawdziwych informacji, którego skutki są znikome lub o małej wadze, tj. takie, które nie przekraczają pewnych progów.

W tych okolicznościach Tribunale di Milano i Corte d'Appello di Lecce zwróciły się do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z pytaniami, czy pierwsza dyrektywa w sprawie spółek¹ obejmuje czyn zabroniony polegający na nieprawdziwych zapisach

¹ Artykuł 6 pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno współników jak i osób trzecich (Dz.Urz. L 65, str. 8)

rachunkowych i czy nowe przepisy włoskie są zgodne z wymogiem prawa wspólnotowego, aby kary przewidziane przez ustawy krajowe za naruszenie przepisów wspólnotowych były odpowiednie (skuteczne, proporcjonalne i odstrasające).

Zakres stosowania kar, o których mowa w pierwszej dyrektywie

Trybunał stwierdza na wstępie, że kary za nieprawdziwe zapisy rachunkowe mają na celu karanie istotnych naruszeń podstawowej zasady wyrażonej w czwartej i siódmej dyrektywie w sprawie spółek², zgodnie z którą roczne sprawozdania finansowe spółek powinny przedstawiać w sposób prawdziwy i rzetelny stan aktywów i pasywów spółki, jej sytuację finansową oraz wynik finansowy.

Z kontekstu oraz z celów dyrektyw, które mają zastosowanie i które dotyczą prawa spółek wynika, że system kar przewidziany przez pierwszą dyrektywę w sprawie spółek stosuje się nie tylko w przypadku **braku publikacji zapisów rachunkowych**, ale także w przypadku **publikacji nieprawdziwych zapisów rachunkowych**.

Państwa Członkowskie, zachowując prawo doboru kar, mają zwłaszcza obowiązek czuwania, aby były one skuteczne, proporcjonalne i odstrasające.

Zasada retroaktywnego stosowania kary łagodniejszej

Zasada retroaktywnego stosowania kary łagodniejszej należy do **tradycji konstytucyjnych wspólnych** Państwom Członkowskim.

W konsekwencji, chodzi tu o ogólną zasadę prawa wspólnotowego, **której sędzia krajowy musi przestrzegać**, gdy stosuje prawo krajowe ustanowione w celu realizacji przepisów prawa wspólnotowego, a w niniejszym przypadku - dyrektyw w sprawie spółek.

Możliwość powołania się na pierwszą dyrektywę w sprawie spółek

Trybunał uważa, że nie jest konieczne rozstrzygnięcie kwestii, czy zasadę retroaktywnego stosowania kary łagodniejszej należy stosować, jeżeli kara ta jest sprzeczna z prawem wspólnotowym.

Jeżeli włoskie sądy doszłyby do wniosku, że nowe przepisy krajowe są niezgodne z wymogiem prawa wspólnotowego, aby kary były odpowiednie, to zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału sądy te miałyby z własnej inicjatywy obowiązek ich niestosowania. W niniejszym przypadku niestosowanie łagodniejszych kar mogłoby skutkować nałożeniem sankcji karnych oczywiście surowszych, które obowiązywały w czasie, gdy czyny zostały popełnione.

Tymczasem, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, dyrektywa (jak pierwsza dyrektywa w sprawie spółek) nie może samoistnie tworzyć po stronie jednostki obowiązków, a zatem nie może być samodzielnie powoływana wobec tej jednostki. W swoim orzecznictwie Trybunał ponadto zaznaczył, że dyrektywa nie może samoistnie i niezależnie od wewnętrznej ustawy Państwa Członkowskiego wydanej w celu jej wykonania, być podstawą ustalenia lub zaostrenia odpowiedzialności karnej oskarżonych.

² Czwarta dyrektywa Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. wydana na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu, w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek (Dz.Urz. L 222, str. 11)

Siódma dyrektywa Rady nr 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. wydana na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych (Dz.Urz. L 193, str. 1)

Trybunał orzeka, że organy Państwa Członkowskiego nie mogą w okolicznościach tego rodzaju jak w sprawie głównej, powołać wobec oskarżonych w postępowaniu karnym wyłącznie pierwszej dyrektywy w sprawie spółek, albowiem dyrektywa nie może, samoistnie i niezależnie od wewnętrznej ustawy Państwa Członkowskiego wydanej w celu jej wykonania, być podstawą ustalenia lub zaostrzenia odpowiedzialności karnej oskarżonych.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże w żaden sposób Trybunału Sprawiedliwości.

Dostępne wersje językowe : FR, DE, GR, IT, ES, HU, PL, PT

Pełny tekst wyroku znajduje się na stronie internetowej Trybunału

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=pl>

Tekst jest zasadniczo dostępny od godz. 12 CET w dniu ogłoszenia. W celu uzyskania dodatkowych informacji, proszę skontaktować się

z Panem Ireneuszem Gęsiorem

tel.: (00352) 4303 2878 faks: (00352) 4303 2053

Zdjęcia z ogłoszenia wyroku dostępne są na EBS „Europe by Satellite” prowadzonym przez

Komisję Europejską, Dyрекcję Generalną ds. Prasy i Komunikacji,

L-2920 Luksemburg, Tel: (00352) 4301 35177, Faks: (00352) 4301 35249

lub B-1049 Bruksela, Tel: (0032) 2 2964106, Faks: (0032) 2 2965956